

Úton az öngyilkosságba

Zelei Miklós regénye egy magyar falu évtizedeiről

OZSDA ERIKA

Zelei Miklós Gyilkos idők című új regényében nemzedékek sorsát vetíti egymásra, s mozaikszerű történetében időugrásokkal és számszóval gyilkosság és öngyilkosság leírásával fejt fel egy magyar falu történetét a második világháború végétől a rendszerváltásig. Az író látéleletet tár az olvasó elé családi földhistóriákkal, vágyakkal, káderekkel, nyomorultakkal és hatalomélvezőkkel. Megtudjuk, hogy a postás a budiban köti fel magát, a munkásőr a feleségét lövi le, a vadász a fegyverével követ el öngyilkosságot, s mindeközben Sódar elvtárs-bíró-rendőrparancsnok és kommunista párttitkár torkaszakadtából ordít. Halljuk az elbeszélő fiú hangját és az apját is.

A határhúzóhatások és -tologatások miatt a regény középpontjában álló család háza a lendő Demokratikus Föderatív Jugoszláviában maradt, ahová az apa 1945 elején visszazökik

szekérrel, hogy *Tito* partizánjai elől mentse, ami még menthető. Elmegy ahhoz a szomszédhoz is, akire rábízták a házukat. A férfi közli vele, hogy sajnos nem tudták megmenteni azt, széthordták mindenüket. Távozóban az apa még látja, hogy egyik könyvükkel, a Réztábla a kapu alattal gyűjt be a szomszéd a sparheltba. Semmit nem sikerül visszaszereznie.

A családfő fia élete során többször kísérelt meg öngyilkosságot. Először 1957-ben próbálkozott, harmadikos általános iskolásként. „Az iskola szembem van a házunkkal. [...] Szünetben csak átszaladok a kövesúton, és már ott-hon is vagyok. A rózsaszín szekrényben vannak a gyógyszerek, egy keskeny, hosszú fiókban. [...] A zöld konyhaasztalon áll az ivóvízes kancsó, mind abból iszunk, pohár nélkül. Ki-nyomkodom a celofánból az összes tablettát, néhány nagy korty vízzel mindet lenyelem, a celofánt zsebre vágom, rohanok vissza az iskolába, és várom, hogy meghaljak.” De nem hal meg. Következik a felnőttkor, amely már önmagában is folyamatos öngyilkossági kísérlet...

Zelei Miklós 16 éves korában kezdett el újságot írni, később a Magyar Hírlap és a Látóhatár szerkesztője lett, 1992-től a Délmagyarország munkatársa. A Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével és négy éve a Külhoni Magyar-ságért Díjjal kitüntetett szerző jelentős tapasztalatokra tett szert társadalom- és falukutatásban. Fél évtizedes gyűjtőmunkájának eredménye A kettévált falu című különleges dokumentumregény, amely az 1945-ben szétvált falu, az ukrainai Kisszelmenc és a szlovákiai Nagyszelmenc történetéről, az ott lakókról, a kettészakított családok abszurd sorsáról szól. Szerzőtársával, *Gazsó L. Ferenc*cel több tényfeltáró riportkönyvet készített (Szépséghibák, Örjítő mandragóra – Bevezetés a politikai pszichiátriába, Az elrabolt emberöltő). A Gyilkos idők a 71 éves költő, író, újságíró tizenkettedik saját kötete. Olvassák a műveit! Némelyiket nem könnyű, de megéri.

(Zelei Miklós: *Gyilkos idők – Epikus improvizációk. Kortárs Könyvkiadó, Budapest, 2020, 164 oldal. Ára: 2500 forint*)